

Asia: VN/13663/2022

Luonnokset: Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2025 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023-2027 ja asetus selvityksen sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne AVI-käsittelylain pykäläluonnoksesta, uusi 2 a ja 2 b ja niiden perustelut

-

Lausuntonne vesilain pykäläluonnoksesta, uusi 15 luvun 4 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne ympäristönsuojelulain pykäläluonnoksesta, uusi 197 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne maankäyttö- ja rakennuslain pykäläluonnoksesta, uusi 188 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne luonnoksen sisältyvistä siirtymäsäännöksistä (ns. AVI-käsittelylaki ja MRL)

-

Lausuntonne hallituksen esitysluonnoksesta muilta osin

Kiitämme mahdollisuudesta lausua vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä annetusta esityskokonaisuudesta.

P2X Solutions ("P2X") on kotimainen vihreän vedyn ja power-to-x teknologian edelläkävijä. Olemme parhaillaan rakentamassa Satakunnan Harjavaltaan Suomen ensimmäistä teollisen mittakaavan vihreän vedyn ja sähköpolttoaineiden tuotantolaitosta. Asiakkaitamme ovat sekä teollisuus- että liikennesektori. Olemme asettaneet tavoitteeksemme saavuttaa 1 GW:n vihreän vedyn

tuotantokapasiteetin vuoteen 2031 mennessä. P2X on jäsen European Clean Hydrogen Alliancen ja Euroopan Komission vetyhankkeiden luvitusta koskevassa Permitting Working Groupissa, jonka tuottama vetyhankkeiden luvitusta koskeva raportti julkaistaan 16.06.2022 pidettävässä European Hydrogen Forumissa.

Viimeaikaisten geopoliittisten käänneiden seurauksena venäläisestä fossiilisista polttoaineista irtaantuminen ja siirtymä eurooppalaiseen vetytalouteen tulee tapahtumaan merkittävästi nopeammin, kuin mitä aiemmissa selvityksissä on osattu arvioida. Tarve kotimaiselle ja eurooppalaiselle uusiutuvalle energialle on suuri. Uusiutuvaa energiaa tarvitaan kriittisten ilmastotavoitteiden saavuttamisen lisäksi unionin kansalaisten ja teollisuuden energiatarpeen turvaamiseen. Vihreän siirtymän hankkeiden luvitusta ja kaavoitusta jouduttavaa etusijamenettelyä koskeva ehdotus onkin erittäin tärkeä sekä Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiselle että huoltovarmuudelle.

Vihreän siirtymän hankkeiden toteuttaminen edellyttää sujuvien ja ennakoitavissa olevien luvitus- ja kaavoituskäytäntöjen luomista. Lisäksi tehokas luvitus ja kaavoitus ovat tärkeitä julkista rahoitusta saaneille hankkeille, joiden investointien toteutus on sidottu rahoitushauissa varsin tiukkoihin aikarajoihin. Lisäksi ennakoitavissa olevat käytännöt tukevat rahoittajien kiinnostusta hankkeisiin.

Hiljattain kommentoille julkaistuissa vihreän vedyn määritelmää ("lisäisyysvaatimus") koskevassa RED II direktiivin delegoidussa säädöksessä asetetaan uusiutuvan tuotannon ja vedyn tuotannon käyttöönoton välille ajallinen yhteys. Säännön mukaan uusiutuvan vedyn tuotannossa käytettävää uusiutuvaa sähköä tuottavan tuuli- tai aurinkovoimalan tulee olla otettu käyttöön aikaisintaan kolme vuotta ennen vedyn tuotantolaitoksen käyttöönottoa. Mikäli kyseinen vaatimus jää säädöksen lopulliseen sanamuotoon edellyttää tämä myös jatkossa, että uusiutuvaa energiaa ja vedyn tuotantoa koskevat luvitusmenettelyt voivat edetä jouhevasti yhdenmukaisessa aikataulussa.

Esityksessä ei mainita lainkaan YVA-menettelyjä. Mielestämme olisi tärkeää, että etusijamenettely koskisi myös YVA-menettelyä. Ennakoitavan investointiympäristön syntymisen kannalta on tärkeää, että yritykset voivat arvioida jo etukäteen myös uutta teknologiaa edustavien vetyhankkeiden osalta milloin YVA-kynnys täyttyy. Kynnyksen täytyessä menettely tulisi puolestaan hoitaa mahdollisimman tehokkaasti, jotta etusijamenettelyn hyödyt koskisivat myös YVA-menettelyn kohteena olevia hankkeita.

Etusijamenettelyn edellytykseksi asetetun DNSH-arvioinnin kriteerit tulee olla selkeitä. Kriteereiden täyttymisen arviointi ei saa aiheuttaa yrityksille kohtuutonta työmäärää, sillä muutoin etusijamenettelyllä tavoitellut hyödyt vesittyvät.

Esityksessä mainitaan ainoastaan lyhyesti vihreää siirtymää koskevan erityisosaamisen tarpeen merkitys. Mielestämme viranomaisten ja tuomioistuinten riittävien taloudellisten ja

henkilöresurssien lisäksi on erittäin tärkeää huolehtia viranomaisten ja tuomioistuinten kattavasta osaamistasosta. Luvitusten keskittäminen tietyille viranomaisille voisi tukea osaamisen kehittymistä. Tieto-aidon kerryttämiseksi on tärkeää ylläpitää aktiivista dialogia viranomaisten ja yritysten välillä. Osaamisen vaihtaminen eri jäsenmaiden viranomaisten välillä on myös hyvä keino lisätä ainakin vetyosaamista. Esimerkiksi vetykäyttöinen liikenne on jo Suomea pidemmällä useassa muussa jäsenvaltiossa.

Lausuntonne asetusluonnoksesta ja perustelumuiutiosta

-

Borg Jenni
P2X Solutions Oy